

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbra de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumerează și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.

Manuscripte nu se inapoiază.

Cu 1-a Octomvrie v. 1886

se începe

Abonament nou

la

„Tribuna“.

Prețurile abonamentului sunt însemnate în capul foii.

Abonamentele se fac cu multă lesnire atât în Monarchie cât și în România prin mandate postale (*Posta-utalvány — Post-Anweisung*.)

Se recomandă abonarea timpurie pentru regulata expediție a foii.

Domnii abonați sunt rugați a ne comunica eventual prelungă localitatea, unde se află, și **posta ultimă**; ear' domnii abonați vechi spre ușurare pot lipi pe mandatul postal **adresa tipărită** dela fășile, în cari li s'a trimis diarul până acuma.

Administrațiunea diarului
„Tribuna“.

Sibiu, 30 Septemvrie st. v.

Mai cu afacerea Edelsheim-Janski, mai cu cestiunea bulgară, mai cu alte evenimente cu deosebire interesante opiniunea publică a fost în timpul din urmă atât de preocupată, încât măsura luată de ministrul nostru de culte în ceea-ce privește manualele scolare a rămas oare-cum nebăgată în seamă, deși ea formează o epocă în viața noastră culturală.

Până acum putea ori-și-cine să publice manuale scolare, se înțelege, cu risicul, că guvernul le va opri, în ceea-ce s'a și întâmplat cu foarte multe din ele. Nu-i vorba, oprirea se făcea adese-ori abia după-ce cartea era răspândită în mii și mii de exemplare; dar' nimeni nu eră sigur, că nu 'i-se va opri cartea, — ceea-ce fără îndoială că nu era o încurajare pentru autorii didactici. S'a mai întâmplat, că au fost confiscate cărțile odată vândute, ceea-ce ear' nu era încurajare pentru publicul, care cumpără cărți didactice.

Spre a ne feri pe viitor de asemenea miserie, dl ministru Augustin Trefort a dispus, ca de aici înainte numai cărți aprobate de guvern să poată fi întrebuițate ca manuale scolare.

De aici înainte dar' nu ne mai putem teme, că ni se vor opri manualele scolare, nici că se vor confisca cărțile din pupitrul copiilor nostri.

Avem însă să ne temem de cu totul altă-ceva.

Oamenii competenți în materie de instrucțiune toți vor admite dimpreună cu noi, că este bine, ca manualele scolare să fie examinate de autoritățile scolare superioare și ca numai de manuale aprobate de aceste autorități să se poată folosi scolarii.

Aceasta însă numai în țesă generală.

Întrebarea e totdeauna: care anume este autoritatea scolară superioară, care se cuvine să examineze și să aprobe ori să respingă?

În țara noastră întrebarea aceasta e de mult rezolvată: pentru scolile comunale și cele de stat e guvernul, ear' pentru cele confesionale sînt autoritățile scolare-bisericesci.

Și de ce nu pentru toate guvernul?

Pentru-că la autoritatea însărcinată cu examinarea manualelor scolare trebuie să se presupună nu numai cea mai deplină cunoștință de cauză, ci totodată și o *bunvoință* pusă mai presus de ori-și-ce bănuială.

Și când s'au admis alătura cu scolile de stat și scolii confesionale, s'a recunoscut, că nu trebuie să se presupună la guvern aceeași bunăvoință față de scolile. — „Nu îți acord, — 'i-au dis confesiunile guvernului, — amestec direct în aședmintele de instrucțiune, pentru-că nu admitt, că ai cuvenita bunăvoință față de ele“. — Ear' aceia, care admit bunăvoința guverului, nu își mai fac scolii confesionale, ci se mulțumesc cu cele de stat.

Pe temeiul legii dar': nu 'i-se cuvine guvernului dreptul de a se pronunța asu-

pra manualelor ce au să fie introduse în scolile confesionale. Dreptul acesta îl au numai autoritățile scolare confesionale, căci altfel scolile confesionale nu mai au nici un înțeles.

Căci de ce au stăruit confesiunile asupra dreptului de a înființa scolii confesionale? Pentru-că ele și numai ele să determine spiritul, în care se face educațiunea tinerimii. Guvernului 'i-s'a rezervat numai dreptul de a priveghia, ca acest spirit să nu fie în contradicere cu legile statului.

Profitând de acest drept, guvernul încetul cu încetul a ajuns a se pune mai presus de autoritățile scolare confesionale.

Autoritățile confesionale aprobau un manual: guvernul îl opria. Nu însă pentru-că el era în contradicere cu vre-o lege, ci pentru-că jignia interesele statului, așa cum le înțelege guvernul. Înlocuind astfel legea pozitivă cu nebulositatea intereselor de stat, s'a deschis o largă cale pentru arbitraritatea, căci multe pot să fie ideile ministrului în ceea-ce privește interesele de stat, fără-ca aceste păreri să fie obligatoare pentru cineva. — Astfel conflictele dintre guvern — (nu stat, ci guvern) — și autoritățile bisericesti au devenit tot mai dese și mai grave.

Astăzi ministrul le dă autorităților confesionale: „Nu mai pun nici un temei pe examinarea, nici pe aprobarea făcută de voi, ci voui examina și aproba eu însumi manualele și pentru scolile voastre, voui determina eu spiritul, în care are să se facă educațiunea tinerimii voastre: vă mulțumiți că vă las dreptul de a înființa și susține și voi scolii.“

Și cu toate acestea în statul ungar ori-și-cine are dreptul de a interdice introducerea în scolile diecesei lui o carte, fie ea chiar aprobată de guvern. Câtă vreme există aprotia confesională, nimeni nu poate să pună la îndoială acest drept arhieresc. Ear' episcopul nu are să citeze legi: el lucrează după cea mai bună a lui conștiință.

Ce are să se întâmple, dacă vre-unul dintre arhierii s'ar folosi de acest drept față cu vre-una din cărțile aprobate de guvern?

Nu scim și nici nu cercetăm. Scopul nostru e numai să scoatem la iveală adevărul, că pornit odată pe calea, în care se află, ministrul nostru de culte, dacă ține să păstreze aparențele legale, nu poate să ajungă decât la norma, că de aici înainte manualele scolare au să fie aprobate atât de autoritățile confesionale, cât și de guvern.

Aceasta ar fi cea mai suportabilă soluțiune.

Și chiar și aceasta e o lovitură de grație pentru literatura didactică a majorității nemaghiare din țările coroanei ungare.

Am să scriu o carte și să o trimit în trei exemplare la minister și în alte trei la consistor. Ce să trimit? Manuscriptul ori cartea tipărită? Cartea nu o pot tipări, fiindcă risc cheltuielile de tipar, pe care le perd, dacă nu se aprobă cartea. Chiar însă aprobându-se cartea, cine scie, când îmi va sosi clausula de aprobare, ca să-mi pot pune cartea în vânzare și să încep a-mi scoate banii? Și unde e nebunul, care primește în editură o carte scolară încă neaprobată? Nu-mi rămâne dar', decât să-mi copieez manuscriptul în mai multe exemplare. Dar' dacă examinatorii vor afla, că slova nu e destul de ceteată? Dar' dacă 'mi-se va cere anume carte tipărită? Și cine are, acolo, la minister să-mi examineze lucrarea să se pronunțe asupra ei? Unde e garanția, că el o va ceti și nu se va pronunța așa numai din resfoite asupra ei? De unde pot eu să știu, dacă lucrarea mea sevirșită cu multă osteneală nu se va perde prin saltarele examinerilor?

Nedumerirea aceasta are să se producă de aici înainte în sufletul ori-și-cărui autor didactic din țările coroanei ungare, și mult de nobil, multă rîvnă bună are să se frîngă de ea.

Cât pentru autorii maghiari, să nu le ducem grijea. Ei găsescă și acolo, ca pretutindenea, și bunăvoința cuvenită, și

Foia „Tribunei“.

Polipul unchiului.

Scene comice.

— Odaie. — Mai multe scaune împregiurul unei mese. —

Scena IV.

Cei de mai sus și Verigă.

(Urmare și fine.)

Verigă. După porunca d-tale. (Pune sculele jos.)

Ciocănel. (Făcându-și de lucru.) Să-mi mai aduci și o funie.

Verigă. (Ese și se întoarce preste puțin cu funia.)

Ciocănel. (La funia, o învârte mereu.) Așa, — foarte bine.

Vespianu. (Se uită spăriat la el.) De ce toate aceste?

Ciocănel. O să vești!

Vespianu. Ce vrei să-mi faci, domnule?

Ciocănel. Te rog să stai liniștit, de tot liniștit, în cea mai desevirșită liniște.

Vespianu. Stau, domnule.

Ciocănel. (La funia dela Verigă.) Îmi dai voie să te leg?

Vespianu. De ce, domnule? — de ce să mă legi?

Ciocănel. Pardon! — Dacă nu-mi dai voie,

(ii dă lui Verigă funia) eu să stăru. Sînt

convins, că nu aveți polip, dar' cereați să vă fac diagnosa. Dacă nu-mi dați voia să vă leg, cu atât mai bine. (Cătră Verigă.) Ia lucrurile aceste (arată spre jăratie și celelalte) și le du.

Vespianu. Nu pune mâna pe ele! — (Cătră Ciocănel.) Leagă-mă, domnule Doctor!

Ciocănel. Eu te leg, dar' să scii, că am să te strîng.

Vespianu. Stringe-mă, dar' nu prea tare, că sînt plîpând.

Ciocănel. Cum cere metoda. (Ia funia și începe să-l lege preste brațe de jeț.) Dar' îndată-ce strigi, voui înceta.

Vespianu. Nu strig! (Se strîmbă mereu în vreme-ce Ciocănel strînge.)

Verigă. (Ride la o parte.) 'I-l scoate, de ce 'i-l scoate! (Tare.) Domnule doctor, să nu-ți ajut și eu?

Ciocănel. (Îi dă un capăt de funie.) Eată și trage cât poți!

Vespianu. Numai nu trage prea tare!

Verigă. (Pentru dînsul.) Grijea mea!

Vespianu. Și ce mai vrei să-mi faci, domnule doctor?

Ciocănel. Toate după metod.

Vespianu. Cu cleștele ce ai de gând?

Ciocănel. O să vești!

Vespianu. Dar' cu frigarea?

Ciocănel. O să vești.

Vespianu. Dar' cu foile?

Ciocănel. O să vești. (Leagă funia.) Așa, acum sîntem în regulă.

Vespianu. (Se svîrcole.) Domnule doctor, nu s'ar pute să mai slobozi puțin?

Ciocănel. (Cătră Verigă.) Desleagă funia!

Vespianu. Nu pune mâna! — (Resignat.) Fă ce vrei, domnule doctor.

Ciocănel. (Se duce ear' la scule și-și face de lucru cu ele.) Așa, — frigarea trei sute optzeci și cinci de grade; mai avem optsprezece, ca să fie după-cum cere metoda.

Vespianu. (Se uită cu spaimă la el.) Domnule doctor, crești d-ta, că eu am în adevăr polipul în stomac?

Ciocănel. (Preocupat.) Îți spui: eu cred, că nu-l ai.

Vespianu. (Desperat.) Cantă, domnule, caută!

Verigă. (Pentru dînsul.) 'I-l scoate! Păcatele mele, dar' cum 'i-l scoate!

Ciocănel. (Se apropie de cleștele de Vespianu.)

Vespianu. (Se dă îndărăt.) Ce vrei cu cleștele, domnule?

Ciocănel. Te rog să stai liniștit, de tot liniștit, în cea mai desevirșită liniște. — Îți spun, eu cred, că n'ai polip.

Vespianu. Caută, domnule! Fă ce vrei cu mine.

Ciocănel. (Încearcă să cleștească.) De cleștele deocamdată nu am trebuință. — Mei tărșiu, ceva mai târșior. Te rog să deschizi gura.

Vespianu. Ce vrei să-mi faci?

Ciocănel. (Se întoarce să lapede cleștele.)

Vespianu. Deschid, domnule Doctor! (Deschide.)

Ciocănel. Mai tare.

Vespianu. (Deschide mai tare.)

Ciocănel. Și mai tare.

Vespianu. (Deschide și mai tare.)

Ciocănel. Așa! acum e bine, după metod. (Se apropie cu cleștele.)

Vespianu. (Închide gura.) Ce vrei să-mi faci?

Ciocănel. Ei, apoi (se întoarce să arunce cleștele.)

Vespianu. Deschid, domnule doctor, — iute deschid! (Stă cu gura deschisă.)

Verigă. (Pentru dînsul.) Se pricepe, mare minune cum se pricepe!

Ciocănel. (Apropie cleștele de gură.) Voiesc numai să văd, dacă se potrivește cleștele. — Așa! prea bine! (Se întoarce ear' la jăratie și suflă cu foile.) Poți închide gura.

Vespianu. Apoi, dacă se potrivește, ce ai să-mi faci?

Ciocănel. (Preocupat.) O să vești. (Apucă frigarea în clește, o ridică, scuipă pe ea, o învârte mereu.)

Vespianu. (Se svîrcole și-l urmăresce mereu cu ochii.) Domnule Doctor, — și dacă totuși n'ar fi adevărat, că am polip?

Ciocănel. Și eu cred, că n'ai. Vei fi răcit, îți vei fi stricat stomacul, nu te-ai căutat la timp, ar fi trebuit poate să mergi la băi, ca să te cauți și să te distragi, și nu te-ai dus, ci ai stat aici singur, ursuz, preocupat mereu

câte un protector, și câte un prieten, care dă zor, ca aprobarea să se facă cât mai curând.

Eară cât pentru ceilalți, — se se ducă în alte țeri, dacă nu vor să iee parte la lucrarea literară maghiară.

Dar' despre aceasta vom mai vorbi încă.

George Popa și Tabajdi.

„De mortuis nihil, nisi — verum.“

Morții sînt ai trecutului și trecutul aparține domeniului istoriei. Istoria însă e nepartinitoasă, neîmblăndită, este dreaptă. Adagiul vulgar „*de mortuis nihil, nisi bene*“ este al miloaselor babe din vechia Romă, care aduceau jertfe și se bociau la treptele Necropolei din urbea eternă. Acest adagiu este și astăzi motivul jalnicelor bocete la babele noastre. Nu așa însă istoria. Ea înregistrează și comentează faptele după cum s'au săvîrșit, le pune în cumpăna dreptății și apoi le imprimă marca eternă, pe care posteritatea o primesce drept sentință finală, contra căreia nu există apelață. Dela Avel și Cain, Christos și Iuda până la Nerone și Traian, Herostrat și Iuliu Cesar și până la Mihaiu și Basta, Caraffa, Haynau, apoi Iancu și Hatvani — istoria nu face alta, decât descrie adevărul despre faptele lor.

Void a descrie în câteva linii actul înmormentării comitelui suprem Tabajdi, 'mi-se face fără să vreau, a o pune în comparație cu înmormentarea de acum 19 ani a unuia din antecesorii lui Tabajdi, George Popa. Am asistat la amîndouă, am cunoscut bine și deaproape pe amîndoi și am găsit trăsuri de caracter identice la amîndoi.

Și unul și altul eșii din popor și ajunși la înalta demnitate prin talentul, capacitatea și munca lor.

Și unul și altul iubiau cu înflăcărare națiunea, din care au eșit, și toată viața lor 'și-o dedicaseră fericirii acesteia. Ambii născuți în acest comitat.

Și unul și altul desemnat anume pentru postul de comite suprem în Arad, pentru-ca să aducă pace între cele două naționalități, Români și Maghiarii. Și unul și altul a lucrat cu mult efect, căci în adevăr sub domnirea lor în comitat încetaseră luptele naționale.

Să vedem acum prin ce se deosebiau acești doi bărbați.

George Popa era Român, celalalt Maghiar. Această deosebire ajunge, pentru a explica și celelalte trăsuri ale caracterului lor.

Popa lucra „*suaviter in modo, fortiter in re*“, Tabajdi lucra și el „*fortiter in re*“ în cel mai strict sens al cuvîntului, însă nimic mai puțin decât „*suaviter in modo*“.

Popa era omul poporului, venirea sa a fost și de veselie pentru popor, moartea sa au plâns-o 180.000 de Români din comitat. Tabajdi deși din popor, a fost omul privilegiatilor, moartea sa au deplâns-o domni.

Cât pentru pacea ce fiecare la rîndul său a adus-o între naționalități, deosebirea este mare. Popa a făcut pace mulțumind pe 90% ale comitatului, ba mulțumind totalitatea populației, căci principiul său era, ca fiecare sat și cerc să-și aibă funcționari din sângele propriu, drept și devotat *binelui comun*. Nemulțumiți dar' n'au fost decât funcționarii corupți, pe cari 'i-a dat afară. *Iubirea de dreptate o puneam mai presus de iubirea neamului său*. Am cunoscut despre un exemplu sublim spre caracterizarea lui. Un notar maghiar a fost denunțat decătră preotul român cu mai mulți din sat, că despoaie poporul. Ei cercau depărtarea notarului și înlocuirea lui cu un Român. George Popa, făcînd cercetare, s'a convins, că notarul, deși Maghiar, își făcea datoria cum se cuvine. A respins dar' cererea nedreaptă a preotului și notarul a rămas în funcțiune până la moarte. Astfel a fost Popa, și prin urmare pacea, ce domnia în comitat, era reală. — Pacea de astăzi, pe care foile maghiare o atribue energiei lui Tabajdi, este asemenea păcii, ce domnesce în ocele Siberiei.

Actul de înmormentare al fiecăruia din defuncții prefecti, a fost icoana cea mai fidelă a situației politice. Ori-cine, fără a se ale cărui oseminte zac pe catafalce, putea fi numai decăt orientat asupra întrebării, cine jelesce?! La înmormentarea lui Popa, piața Aradului și casa comitatului albise de șubele și cojoacele plugarilor. Un șir lung de preoți români în ornate, asistau. Când începîu bîtrînul Russu cuvîntarea funebrală, mii și mii de ochi se umplură de lacrimi. Aceste lacrimi sfinte isvorite din inimi pline de iubire și jale pentru marele defunct, se mestecau cu ploaia torențială, ce începuse să cadă cu o vehemență uriașă. De 2 luni nu ploaie. Pămîntul se crepa de secetă. Poporul o aștepta ca pe Mesia. Sosirea ei potenția simțul de venerațiune pentru mort, care, diceau ei, s'a îngrijit și după moarte de ei, implorînd la scaunul ceres stropi de mîngăiere pentru mult cercatul popor românesc! Cu toată ploaia mare, nici un suflet nu s'a depărtat dela locul de jale, ci a stat cu capetele descoperite și au petrecut cortegiul până la groapă.

După 19 ani în aceeași casă se ridică alt catafalce mortuar. Icoana se schimbă cu totul. Piața și acum este inundată de mulțime, dar' nu de șube, nici de ornate aurite preoțesci, ci de haine negre și pîlării scilicicioase, țapene și înalte. Vre-o 12 țerani români fură aduși numai ca să fie cine să poarte făclile aprinse, căci domni nu voiau să-și mînjească mînușile. Trei trăsuri pompoase abia puteau purta sarcina celor mai scumpe stoffe și cununi. Totul simboliza bogăția și domnia. La prima vedere puteai fi în curat, că cei ce jelesc sînt domni. Fără voie te întrebai: unde este poporul celor 2, respective 3 comitate: Arad, Caraș-Severin? Sînt acasă, între ei domnesce — pacea.

Dar' ca să fim drepti, trebuie să mărturisim, că au fost și Români la înmormentare. Am vădît pe episcopul Aradului Ioan Meșianu încungiurat de sf. părinții Augustin Hamsca, I. Goldiș, Ig. Papp. Apoi C. Gurban și I. Beleş, deputații aleși pe basa compromisului între defunct și amicul său în viață. Am mai vădît pe notarii publici români Beșan și Bonci, cest din urmă alături cu fiul său. Țerani erau din satul vecin Micălaca. —

Frații Maghiari se întrebă acum cu un fel de îngrijire serioasă, cine va înlocui pe Tabajdi, cine va ține în frîu pe Români în Arad și Caraș-Severin. Răspunsul noi îl avem. În Caraș-Severin lupta Românilor a fost și sub defunctul, ca mai nainte, deși fără rezultat material, dar' cu atât mai mare a fost rezultatul moral, căci lupta e viață. — În Arad este „pace“ și va fi „pace“ ori-cine va veni în scaunul prefectural precăt timp capul Românilor de aici va continua opera „pacificatoare“ în modul precum o începuse cu fie-iertatul Tabajdi.

Pentru completarea analogiei începute am să mai adaug, că după moartea lui Popa a urmat schimbarea sistemului politic în toată țeara. Nu cumva este scris în cartea sorții, că și acum are să se întempe așa-ceva? Se scie că frasa modernă „*idea de stat maghiară*“ este invențiunea defunctului Tabajdi, dela el a învățat-o Tisza și ceilalți Maghiari. Ei bine, asupra acestei idei suflă un criveț aspru. Nu numai din Petersburg, Berlin și Viena, dar' chiar și în capitala entusiastilor acestei idei, s'au ridicat nori, din cari au eșit schintei ce au aruncat altă lumină preste această idee. Mocsáry a arătat că este absurdă idea de stat maghiar, precăt timp țeara nu este maghiară, ci ungurească. Acum de curînd vine și Jókai vorbindu-ne într'un glas, de pare că e schimbat. — O transformare pare a fi iminentă. Noi ne bucurăm de ea, fără a se ce ne va aduce. Una însă scim, că mai rău nu ne poate fi!

Arad, Octomvrie 1886.

Veridicus.

Revistă politică.

Sibiu, 30 Septemvrie st. v.

Scirea, ce am reprodus-o la acest loc după „*Budapester Tagblatt*“, că dl ministru-president Tisza s'ar fi exprimat în conferența partidului guvernamental, că nu e imposibil să ne aflăm în preșeara unui războiu apropiat — se desminte astăzi decătră „*Pester Lloyd*“ în umătorul chip:

„... Față cu această împărțire putem asigura, — și toți membrii partidului liberal, care au asistat la această conferență, vor dovedi-o aceasta — că tocmai contrarul s'a întemplat la ceea ce se enarează aici. Un membru al partidului, care a vorbit despre petițiunile în afacerea Janski, a făcut în discursul său observarea, că certele continue cu armata ar fi îndoi de regretat în momentul de față, când ne aflăm în preșeara unui războiu.“ La acestea 'i-a replicat numai decăt ministrul-president: „Oho! Așa departe încă nu

de boala d-tale, ear' acum îți închipuiesci, că ai vre-un polip.

Vespianu. Se poate așa ceva, domnule doctor? Ciocănel. Mai ales!

Vespianu. Și dacă totuși așa avî polip?

Ciocănel. Și asta se poate. O să ne convingem prin proba de foc.

Vespianu. Și cum se face proba aceasta?

Ciocănel. (Cu aier magistral. Ia cleștele și frigarea.) Vedeți frigarea aceasta?

Vespianu. O vîd.

Ciocănel. Am să-ți vir frigarea aceasta pe gît până în stomach.

Vespianu. (Îngrozit.) Ba să mă ferească Dumnezeu. Desleagă-mă!

Ciocănel. (Continuă.) — Nici o frică să nu ai! — Ear' apoi o să-ți scot polipul cu cleștele aceste, dacă-ți avînd polip.

Vespianu. Nu te apropia de mine! — De unde scii d-ta, că eu am polip!?

Ciocănel. Stimabile domnule! — Nu umbra cu marafeturi, nu te opinti, nu-ți pierde puterile de geaba, căci ești legat și am să-ți fac ce vreau.

Vespianu. (Desperat.) M'a omorît, m'a nimicit! —

Ciocănel. Un om, căruia îi place să stee în pat, să aibă aproape de el o persoană femeiască mai tinără, un om, căruia la vîrsta d-tale îi vin gânduri de însurătoare, un asemenea om are polip în stomach.

Vespianu. Prostii! (Cătră Verigă.) Desleagă-mă!

Verigă. Nu cutez. (La o parte.) 'I-l scoate!

Ciocănel. (Îndrăsnef.) Eu, dle, te-am legat, pentru-că voiam să te am legat. M'ai înțeles? —

Sînt eu doctor american? — așa sînt doctorii americani ca mine?

Vespianu. (Strigă.) Hoți, tâlhari, ucigași! — Săriți, săriți, că mă omoară!

Ciocănel. Nu striga, domnule, că de geaba strigi. Te-am legat, domnule, pentru-ca în vreme-ce d-ta stai legat aici, amicul meu Iulian să fugă cu verișoară-sa. Stăi pe pace, că nu-ți fac nimic, dar' te țin legat până-ce nu se vor fi depărtat.

Vespianu. Ticăloși, netrebnci, șarlatani!

Verigă. (Aprins.) Cum dle! Așa a fost vorba?!

Ciocănel. (Îi face semn să tacă.)

Vespianu. Îl trag în judecată, îl desmoștenesc, îi desmoștenesc pe amîndoi. Onoarea mea familiară!

Ciocănel. Te rog, domnule, liniștește-te, că nu-ți folosesc nimic toate opintirile. Amicul meu Iulian iubesc pe verișoară-sa, nepoata d-tale, și n'ai avut odată nimic contra amorului lor, ci erai gata să le binevenezi unirea. Acum 'ți-ai schimbat gândul: voiesci chiar d-ta să o iei de nevastă. Nu 'i-a rămas dar', decăt să o răpească. Era mai bine să-ți răpească nevasta?

Vespianu. E un ticălos! — un netrebnc!

Ciocănel. Vorba e, că nimeni afară de noi nu scie, că el a răpit-o: dă-ți învoirea nentru că-

sătoria lor, și eu îmi dau cuvîntul de onoare, că nici nu are să afe nimeni, că s'a petrecut scandalul acesta în familia d-tale.

Vespianu. (Se uită lung când la Ciocănel, când la Verigă.) Domnule, nu sciu cine ești, nu te cunosc. Îmi spui, că ești un prieten al lui Iulian. 'Ți-a dat el voie să pui pe mine batjocura aceasta?

Ciocănel. Nu, Domnule! Eu 'i-am făgăduit numai, că am să te țin de vorbă până-ce se depărtează el cu verișoară-sa.

Vespianu. (Ușurat.) Care va să dîcă, el nu scie, nu 'ți-a dat învoirea. — Recunosci că m'ai batjocurit?

Ciocănel. Nu, domnule, am profitat numai de o slăbiciune a d-tale, ca să servesc pe amicul meu.

Vespianu. Dar' eu tot batjocurit rămân.

Verigă. (La parte.) Ba încă al dracului batjocurit!

Ciocănel. Îți dau, domnule, cuvîntul meu de onoare, că nimeni în lumea aceasta no să afe despre cele ce s'au petrecut aici, — dacă, — se înțelege, — și d-ta îți vei da învoirea. —

Vespianu. 'Mi-o dau!

Ciocănel. (Îl desleagă.)

Vespianu. (Se întinde.) Rău m'ai batjocurit. (Cătră Verigă.) Eară tu, mîi, cu tine am să-ți fac socoteala: te pun în testamentul meu cu o mie de floreni, — ai înțeles? — dar' numai dacă taci.

am ajuns!“, după ceea-ce oratorul s'a cores într'acolo: „Apoi într'un moment, când posibilitatea unui războiu cel puțin nu e exclusă.“ „Asta e altceva“, dîse ministrul-president și prin aceasta s'a terminat episodul.“

După scrisoarea adresată alegătorilor sei din Cașovia, dl Mauriciu Jókai a aflat de bine a merge la Cașovia, spre a-și face și în persoană și cu graiu viu darea sa de seamă. După o depeșă din Cașovia, dl Jókai a vorbit alegătorilor sei Duminecă în 10 l. c. în hotelul „*Salkház*“. În introducerea vorbirii sale a motivat, de ce anume a creșut el de lipsă a se prezenta alegătorilor sei, și apoi numai decăt a declarat, că scrisoarea sa nu tradează nici o dispoziție războinică.

„Ne vom feri — dîce oratorul — a provoca vre-un războiu în mod ușuratic; dacă însă viitorul patriei va pretinde, și dacă condițiunile de existență ale monarchiei vor fi puse în joc, atunci noi la toată întemplantarea ne vom pune cu toată energia pe amîndouă picioarele și ne vom încorda toate puterile noastre. Vorbind despre afacerea militară, ce s'a pus la ordinea zilei în dieta ungară, Jókai observă: Regret, că această desbateres'a ivit din nou în dieta țerii. Dacă am avut vre-odată, apoi acum, când evenimentele și relațiunile externe se par a amenința întreaga noastră monarhie, — avem să dovedim, că între noi domnesce cea mai mare înțelegere; că nici nu există nici conflicte de clasă, nici de confesiune și de naționalitate și că toți reprezintă o națiune, un popor. Discuțiunea prezentă din dieta țerii deșu nu va aranca nici o lumină folositoare asupra acesteia și va servi numai de bucurie dușmanilor monarchiei; aceștia apoi vor trimbița mai departe certurile noastre interne. În actuala noastră situație noi mereu căutăm aliați, ca să ne rămînem singuri; dar' care putere europeană ni se va alătura drept aliați, dacă noi, respective o parte dintre oratorii nostri strigă mereu: „Noi sîntem rău apăsați, armata noastră nu e pregătită; că această armată stă în contrast cu sentimentele națiunii“. Prin aceasta alungăm dela noi și pe aceia, care mai aderează la noi. . . . .“

Altaieri s'au început în Bulgaria alegerile pentru Sobrania cea mare. Spiritele sînt foarte agitate, dar' o deosebită turburare a ordinii nu s'a ivit până acum, cu toate că generalul Kaulbars și agenții sei au întreprins până acum toate, spre a provoca așa ceva. Așa se vede, că în contra acestor agitațiuni e îndreptată și nota, ce a adresat-o guvernul bulgar reprezentanților puterilor străine în Sofia și care după o depeșă semi-oficială conține, că acei supuși străini, care se vor amesteca în alegeri, se vor expulsa.

Deoarece-ce această circulară a fost deadreptul contra agitatorilor ruși îndreptată, consulul rusesc, dl Necliuodoff a remis-o guvernului bulgar împreună cu o notă, ce conține între altele următoarele:

„Vă remit circulara și îmi țin de datoriță, de a vă încunoscînta, că agenția rusească va scie să-și apere pe cei-ce sînt încredințați scutului ei în contra ori-cărui atac, întocmai precum și supușii rusești au scit până acum să-și păstreze o atitudine între marginile legale. Am onoarea a vă încunoscînta, că până-ce voi primi instrucțiuni dela generalul Kaulbars, orice schimb de hîrtii între

Verigă. Tac, tac ca peșcele.

Vespianu. (Cătră Ciocănel.) Și pe ei îi desmoștenesc, dacă mă dau de gol.

Ciocănel. Aveți puterea în mîna. (Se duce și descuie ușa.)

Scena V.

Iulian și cei de mai sus.

Iulian. (Eșind se duce să îmbrățișeze pe Vespianu.) Iubite unchiule!

Vespianu. (Îi face semn să stee departe. Mirat cătră Ciocănel.) Ce va să dîcă aceasta?

Ciocănel. Va să dîcă, domnule, că amicul meu Iulian n'a răpit pe verișoară-sa. Putea numai s'o facă, dar' n'a făcut-o, fiindcă ține prea mult la onoarea familiară, ține prea mult să nu vă mîhnească.

Vespianu. (Îl îmbrățișează pe Iulian. Mîndru.) Tot nepotul meu! — Haide să te duc la ea, — bucuria asta trebuie s'o am. (Cătră Ciocănel.)

Domnule, m'ai batjocurit, dar' 'mi-ai făcut un mare bine.

Ciocănel. Dar' cu polipul cum rămîne?

Vespianu. Lasă-mă în pace! Asta e treaba căpitanului Stroilă.

Verigă. (Pentru dînsul.) Nu e doctor, dar' îl scoate și pe dracul.

(Cortina cade.)

Ioan Slavici.

guvernul și agenția rusească va fi întrerupt.

Cu privire la călătoria generalului Kaulbars la Ruscic, în capitala României cîră faima, că generalul a fost silit să fugă din Sistov, pentru a scăpa de o manifestațiune foarte neplăcută. Ne mai putînd să aștepte vaporul, ce ceruse înadins, a plecat cu o barcă în jos, cu toată vijelia, care sufla pe Dunăre.

„Telegraphul“ din Bucuresci comunică în numărul seu de Duminecă următoarele:

„Ieri a avut loc la Ruscic un meeting convocat de amicul nostru Zaharia Stoianoff, capul partidei liberale-naționale bulgare. La acest meeting Stoianoff a cetit următoarea depeșă a Principelui Alexandru:

„Refus a primi banii votați de Sobranie. Fiind reales de marea Sobranie, voi reocupa tronul prin grația lui Dumnezeu și voi ține singură a națiunii bulgare“.

„Dl colonel Filoff, comandantul pieții și corpul ofițeresc au aderat la rezoluțiunea votată de meeting. Ofițerii au hotărît de a nu merge spre întimpinarea lui Kaulbars“.

O depeșă din Ruscic, datată dela 10 Octomvrie n. împărtășese, că în ziua premergătoare s'a prezentat la generalul Kaulbars o deputațiune de 250 notabili și i-au predat o declarare în scris cu următoarele patru puncte: 1. Zancoff-istii lucrează pentru ruinarea Bulgariei. Noi nu avem nimic de a face cu ei, pentru ceea-ce ne-am și separat și nu ne-am prezentat cu cele 12 persoane, care v'au cercetat mai înainte. 2. D-voastră sunteți nedrepti față cu guvernul, care are sentimente patriotice și e condus de cele mai bune intențiuni. 3. Noi aprobăm toate măsurile luate pentru întreprinderea alegerilor și pedepsirea trădătorilor. 4. Sentimentele noastre pentru Rusia sînt cele ale unei adînci stîme și recunoscînte. — Această deputațiune a exprimat totodată înaintea dlui Kaulbars încrederea, ce o are poporul față cu regenta și cu guvernul. Generalul s'a încercat a vorbi în contra guvernului, vîdînd însă, că notabilii îi contradic, i-a demis fără de a se mai lăsa cu ei în alte discuții. — De aci baronul Kaulbars s'a dus la Șumla.

Anarhistii în Viena.

În numărul trecut am fost amintit mai pe scurt despre arestarea mai multor anarhisti în Viena. Astăzi lăsam să urmeze detaluri, precum ni le comunică foile din Viena.

Oficiul polițenesc a ajuns la cunoștința, că în fiecare Duminecă, într'un birt mic din Penzing, ține o societate suspectă ședințele sale. Cam la 20 de indiviți aparținători clasei lucrătorilor, își țineau întrunirile lor în o mică odaie a birtului. Observărilor și cercetărilor din partea poliției a sucses a descoperi caracterul întrunirilor, și adecă s'a dovedit, că mica societate e un conventicul de anarhisti. Odaia birtului o folosec indiviții acestia ca cameră de studiu. Ear obiectul ce se înveța, era chimia, sau mal bine, cea parte a chimiei, care tractează asupra compunerii materiilor de exploziune. Pe timpul când a început poliția observările sale, a fost înaintat banda de anarhisti până într'acolo, de și-a compus mai multe materii de exploziune, și planul întreprinderii lor a fost isprăvit. Conjurații au plănuit să se apuce Duminecă în 3 l. c. de lucru, și și-au ales ca loc al condamnabilei lor fapte, Rudolfshiem, Hietzing și Penzing. Magaziile de lemna au fost în prima linie alese, să fie obiecte de incendiu. Antaiul foc au voit a-l pune în strada Felber din Rudolfshiem, într'un magazin mare de lîngă Penzing și totodată și într'un edificiu din Hietzing. Ca aparat de aprindere servia o sticlă umplută cu acid nitros.

Anarhistii nu aveau alta de a face, decît a aședa într'un spaț cu lemne sticla umplută cu acidul nitros, și aveau timp îndestul a se îngrijii de siguranța lor. După o înscuțare făcută poliției din Viena, s'ar fi aflat în mai multe magazine de lemne din Viena sticle de exploziune aședate, cari însă s'au putut înlătura înainte de a deveni periculoase.

Precum s'a amintit, Duminecă în 3 l. c. au fost arestați membrii societății anarhiste în momeatul când aveau a conveni pentru ultima dată, înainte de executarea faptului. Dispozițiunile poliției așa au fost de ingenioase, încât n'a scăpat mai nimeni dintre conjurați. Deodată cu arestările s'au făcut și pechisiții domiciliare, unde s'au aflat mai multe chilograme de dina-

mită, pumnale, 6—8 sticle acid nitros, două bombe, și mai multe pamflete.

Anarhistii au fost arestați mai toți în același timp, totuși au urmat arestări și după aceea. Cu totul s'au arestat până acum 17 anarhisti, 15 în Viena și alți doi în străinătate.

Cronică.

Amenințări periculoase în contra familiei împărătesci. Un anumit Nicolae Beniamin Hüt, fost călugăr capucian și născut în Pojon, se curentează din partea judecătorei din Viena pentru amenințări la adresa vieții familiei împărătesci. Hüt a trimis o scrisoare Archiducelui Albrecht cu rugarea să o predee Maiestății Sale. La începutul lui Septemvrie a făcut în afacerea aceasta un ursoriu, și după-ce nu a primit nici acum vre-un răspuns, a adresat apoi Archiducelui Albrecht o scrisoare, în care declară — că de vreme-ce petițiunile sale nu s'au resoltvdt — a gătat cu viața, și se nu se mire nimeni, dacă cumva s'ar întempla o nenorocire în familia împărătească. Dînsul va fi urdătorul acestei nenorociri, și la cas dacă dînsul se va aresta, s'a îngrijit de succesor, care să îndeplinească faptul început. În zilele acestea a scris preotului din mănăstirea de capucini din Viena, după cartea de botetz, și l'a rugat să i-o trimită la adresa lui *poste restante* în Strigoniu. Poliția din Viena roagă acum pe oficiile maghiare, să cerceteze după Hüt, și dacă-l vor afla, să încunoscînteze oficiul.

Universitatea săsească. Luni în 11 Octomvrie n. s'a ținut a 3-a ședință a universității săsesci. După-ce deschide presidentul ședința, interpelează Dr. Păcurar pe president, pentru ce nu s'a observat § 4 al statutelor de alegere în cercul Sebeșului, la ce răspunde presidentul, că va răspunde după-ce va fi studiat actele cu deamănuntul. Se referază apoi asupra rapoartelor de studiu, ce le-au înaintat stipendistii călători, cari rapoarte toate s'au luat spre plăcută știință. Învățătorul provisor dela scoala de agronomie din Mediaș, Robert Severinus, se aplică în aceeași calitate până în 1 Septemvrie 1887. Arz referază asupra a 2 decrete ministeriale. 1. Un decret, prin care ministrul ia spre știință protocoalele universității, cu acea rezervă, ca universitatea să grijească de averea ei, și că e responsabilă pentru micșorarea averii. Decretul se ia simplu spre știință. Al doilea decret — se referază la budget — se ia spre știință. Arz propune, ca să renunțe adunarea generală la cele 800 fl. anticipate doamnei Iosefina de Brennerberg, cu privilegiul înmormîntării soțului ei. Zay dorește să se cetească raportul oficiului central, care a asigant anticiparea celor 800 fl., căci cu privire la decretul ministerial, trebuie să fie adunarea generală precaută în cheltuirea banilor. Presidentul înlătură orice îngrijire, și ștece că ștergerea sumei anticipate, ar fi din partea universității un frumos act de pietate față cu fostul president al ei. Dr. Păcurar crede: că din punct de vedere al finanțelor, nu e corectă procedura. Sînt anumite decisiuni, cui, când și pe ce basă să se dee ceva. Dacă voiesce cineva a implini un act de pietate, atunci poftescă și o facă din punga lui. Bani universității sînt pentru scopuri de ale culturii, dar' nu pentru de ale pietății. La votisare, cade propunerea lui Păcurar și propunerea comisiunii se ia spre știință. Păcurar anunță vot separat. Ca om de încredere în Orăștie pentru efectuarea împrumuturilor, se alege în locul fostului primar, avocatul Dr. Klein. Expensele avocatului Dr. Bruckner pentru cassa universității în suma de 710 fl. 38 cr. se licuidează.

Culesul viilor din Sibiu s'a fixat pe 23 l. c. n.

Atelier de țesut în Dobrogea. D-na Elisa Bardășeanu, de nascere din Reșinari-Sibiuului, are în Mangalia (Dobrogea) un atelier de țesut lănuri și pânză, în care întreprindește mai multe lucrătoare; în acest atelier se produc stoffe de haine. „Voința Națională“ ștece, că d-na Bardășeanu a prezentat ministerului domeniilor 12 modele de diferite stoffe și pânze, și a cerut să i-se acorde o subvențiune de încurajare, lucru, pe care ministrul român îl va acorda.

Himen. Dl Dr. Avram Tincu, avocat în Orăștie și-a încredințat de soție, la 9 Octomvrie a. c., pe Caterina Carașca din Bințișii.

Societatea de lectură dela institutul pedagogico-teologic din Arad s'a constituit pentru anul scolar 1886/7 astfel: president s'a ales Rv. d. V. Mangra, prof.; vice-president T. Vătan, cleric c. III; secretar V. Magdu, cleric c. II; notar prim N. Popovici, cleric c. II; vice-notar D. Sebeșian, prep. c. III; cassar D. Muscan, cleric c. III; bibliotecar prim G. Chirilă, cleric c. I; vice-bibliotecar A. Drăgan, prep. c. III; controlor I. Lugoșian, prep. c. II. În comisiunea literară s'au ales: I. Căcina, cleric c. III; G. Dudulescu, cleric c. III; Al. Mihaș, cler. c. II; Rom. Popovici, cleric c. II; N. Loboz, cleric c. I; Iuliu Iorgovici, cleric c. I; V. Suciu, prep. c. III. În comisiunea revisoră: G. Mielău, cleric c. II; M. Păcătan, cleric c. I și Muciu Popescu, prep. c. III.

Defraudatiune. „Ellenzék“ din Cluj primese scirea, că fiscalul din Murș-Oșorhei Albert Ferencz — după-ce a defraudat mai multe mii de florini — a dispărut de vre-o câteva săptămâni.

Reîntorcerea d-lui Secășeanu în România. D-lui Secășeanu, precum află „Românul“, guvernul României a permis de a se întorace în țeară. Se spune, că această măsură a fost luată în urma unei scrisori, ce dl Secășeanu a adresat-o d-lui prim-ministru.

„Doina“. Aflăm, că foaia beletristică-musicală „Doina“, încetată de anul trecut, reapare sub conducerea d-lui Ionescu Gion, cunoscutul publicist dela „Românul“.

Earășigranițele! „Revista Politică“ scrie: „În ziua de 10 Septemvrie a. c. Luca Creangă, proprietar din Burdujeni și din Adăncata, în România, voind să iee nisce fîn de lîngă Suceava, ce se afla pe un loc așa numit de demarcațiune, și care după-cum pretinde Luca Creangă se ține de moșia lui, a fost arestat decătră gendarmii din Suceava și se află în închisoarea tribunalului din Suceava. I-s'a intentat proces pentru violarea hotarelor țerii. Dl Dr. Samuil Isopescu, avocatul lui Luca Creangă, ne spune, cumcă instrucțiunea procesului este finită și cumcă tribunalul în scurt va hotărî ziua de pertractare finală în audiență publică“.

Papa Leo XIII ca protector. Foile engleze aduc scirea oficială, că Regina Christina de aceea a agrățiat pe revoltanți, fiindcă a primit noaptea două depeșe dela Papa Leo XIII, în care cere agrățierea condamnaților.

Din Selagiu.

Șimleul-Selagiului, 26 Sept. v. 1886.
1. Un despărțământ model al „Asociațiunii transilvane“. 2. A VI-a adunare generală a „Reuniunii femeilor române selăgene“. 3. Banchet. Bal. (Urmare.)

6. „Comitetul vîdînd bunul efect, ce a avut în anul trecut premiarea docentilor nostri cu ajutorul unor bărbați de inimă, pîtrunși de interesul învățămîntului nostru popular, — a reușit nu numai a susține numărul premiilor din anul trecut, ci l'a și sporit, punînd la dispozițiunea comitetului dl George Pop o vacă cu vițel și o scroafă cu purcei; dl Ioan Pop din Domnin o scroafă cu purcei; dl Simeon Oros, avocat în Șimleu 20 fl.; dl Alimpiu Barboloviciu 20 fl.; dl Dr. Ioan Nichita 4 galbini și dl Andreiu Cosma 2 Hl. grâu de sēmîntă. (Să trăiască marinimosii bărbați și patronii învățămîntului și culturii poporului selagian! — Sentinela.) — Băsându-ne pe acest îmbucurător rezultat, după-ce conform dorinței d-lui Alimpiu Barboloviciu, din cei 20 fl. oferiți de d-sa 10 fl. s'au rezervat spre a procura cărți pentru premiarea scolarilor, s'au eseris 8 premii pentru învățătorii nostri populari. — Conformămîndune §-lui 29 din regulamentul, pentru concurenți am pus condițiunea, că numai acei învățători vor fi împărțâși din aceste premii cari, prelîngă alte condițiuni, vor proba, că sînt membri ai „reuniunii învățătorilor români Selăgieni“, și ai despărțământului. La această decisiune ne-a îndemnat de o parte viul interes ce trebuie să avem pentru reuniunea sus lăudată, ear' de altă parte tendența de a spori din an în an premiile pentru învățători, ce vom pute ajunge numai la acel cas, dacă în interesul lor propriu și învățătorii ne vor da mîna de ajutor amăsurat puterilor lor materiale.

„La premiile din cestiune s'au insinuat 16 învățători, dintre cari considerînd meritele pe terenul instrucțiunii publice și cu privire la condițiunile legate de unele premii, s'au conferit:*)

- „Premiul I. (o vacă cu vițel) dlui Istrate Todorean, docent în Domnin.
- „Premiul II. (o scroafă cu purcei) dlui Teodor Medan, docent în Hotoan.
- „Premiul III. (o scroafă cu purcei) dlui Ioan Sălăgean, docent în Cătelul-romănesc.
- „Premiul IV. (20 fl.) dlui T. Varna, docent în Băsesci.
- „Premiul V. (4 galbini) dlui Macedon Botan, docent în Cosnicul-sup.
- „Premiul VI. (10 fl.) dlui Iuliu Chitta, docent în Pria.
- „Premiul VII. (10 fl.) dlui Ioan Măndruțiu, docent în Bănișor.
- „Premiul VIII. (2 Hl. grâu de sēmîntă) dlui Nichita Liscan, docent în Cizer.

„În urmă considerînd, că dl Ioan P. Lazar, învățător în Șimleu a propus gratuit limba română la studenții din gimnasiul de acolo și afară de aceasta în decursul anului a împlinit multe lucrări în biroul despărțământului: — din ecomiile anului trecut se premiază cu 15 fl. — Astfel premiile din partea despărțământului în preț de bani se urcă la 250 fl. v. a. — Premiile de bani se distribuesc acum, încât premiile sînt prezente, celor absenți aceste premii se asemnează la directorul despărțământului; premiile: I, II, III și VIII se asemnează la domniile oferenti.

„În proporțiune cu numărul docentilor demni de premiați, aceste premii sînt modeste; dar' ele sînt un semn învederat, că publicul petrece cu viață atențiune activitatea grea a învățătorilor, că se interesează de învățămîntul popular și de soartea învățătorilor, cari prin nisurîțele lor laudabile, prin împlinirea consciențioasă a chemării și prin onestitate ne obligă și ne sillesc, ca și noi din partea noastră să le venim în ajutor pe toate terenele culturii populare.

„Putem pune în vederea domnilor învățători Selăgieni, că în măsură cu progresul învățămîntului se vor spori și premiile

Astfel s'au împărțit premiile între învățători, dar' nu cum a făcut-o cunoscut publicului dl Păcaș în „Gazeta Transilvaniei“. — Sentinela.

și alte îmbunătățiri ale sortii delăsate a scoalelor și a învățătorilor. (Dare-abunul Dumneșcu, ca așa să fie. — Sentinela.)

7. „Comitetul în decursul acestui an a continuat a aduna datele statistice asupra învățămîntului poporal la Români din Selagiu. Afară de comunele din nou anexate cătră Selagiu aparținătoare de arhidieceasa Blajului, anume: Ciurnera, Agrișiu, Bogdana, Tresnea, Restolțiu, St-Georgiu, Bucium, Bozza, Lupoia, Gălgău, Chendrea, Chechiș, Var, Tihău, Brusturi, — posedem interesante date statistice, în cari ca într'o oglindă putem vedea starea învățămîntului poporal.

„Conspectele specifice sînt depuse pe measa on. adunării generale, dar' pentru aceea nu putem să nu reamintim în resumat rezultatul final al acelora. Și anume:

„Din 214 comune locuite de Români, sau unde numărul Românilor trece peste 100 de suflete, sînt: 176 scoale cu 158 învățători, dintre cari 1 teolog, 57 învățători calificați, 52 preparați absoluți și 49 fără de pregătire pedagogice. Numărul scoalelor fără învățători e 36, ear' al comunelor bisericesci fără scoale este 38.

„Dintre învățătorii 139 sînt căsătoriți, 19 celibi. Cei 139 învățători căsătoriți au 322 copii, dintre cari 50 frecventează scoalele la careva oraș, va să dîcă se pregătesc pentru învățămîntul superior sau la industrie. Din partea comunelor bisericesci, învățătorilor se plătesce la un leafă în bani și în naturale 26.602 fl. v. a.; prin urmare leafa unui învățător cu calculul de mijloc face: 168 fl., va să dîcă, abia cu ceva trece peste suma preliminară prin legea de instrucțiune publică.

„Scoalele dispun cu totul de: 11.763 fl. și cam 100 jughere ca fonduri scolastice cu un venit anual calculat în 1264 fl. Restul trebuințelor de învățămînt se acopere prin repartiții. Dintre toate scoala din Domnin are mai mare fond scolastic de 1000 fl. adunați prin neobositul comembru dl Ioan Pop, proprietar în Domnin.

„Grădinile de pomărit sînt cultivate numai în 71 comune. În aceste grădini de pomărit se află la 3800 altoi de vîndut în preț moderat dela 10—20 cr. În celelalte comune sau nu există grădini de pomărit, sau acelea nu sînt cultivate.

„Industria de casă s'a instruit numai în 55 scoale.

„Pentru scurtîmea timpului lăsam la aprețierea onoratei adunării generale, încât vî multumesc acest rezultat, basat nu pe vorbe late, ci pe date statistice, care nu se pot refrînge; ele sînt neflexibile, dau la lumină adevărul fie acela ori-și-cât de neplăcut. Ignorarea adevărului poate să se reșbune amar asupra capetelor chiar ale acelora, cari fug de adevăr sau se mîngăie, că pot să înșele și numerii statistici.

(Va urma.)

Posta ultimă.

Sofia, 11 Octomvrie n. Candidații guvernamentali au reușit cu mare majoritate; și în lăuntruț țerii a căștigat guvernul o însemnată majoritate; în special în Rumelia-orientală n'a reușit nici un contracandidat.

În Varna și Vidin s'au întemplat înaintea consulatului rusesc tulburări asemenea celor de aici; în Vrața și Belleslatina populațiunea s'a abținut dela alegeri; în Dubița au fost omorîți prefectul și ambii candidați ai guvernului decătră șeful de odinioară al brigantilor. Altcum pretutindeni domnesce liniște. Kaulbars a sosit în Șumla, unde un meeting cercetat de peste 10.000 oameni au manifestat în contra lui și pentru guvern.

Serviciul telegrafic

al „TRIBUNEI“.

Budapesta, 12 Octomvrie n. Delegațiunile s'au convocat prin autograf regesc pe 4 Noemvrie în Budapesta.

Sofia, 12 Octomvrie n. S'au ales 420 candidați de ai guvernului și 20 Zancoff-isti; 50 rezultate de alegeri sînt încă necunoscute.

Prin nota sa consulul rusesc declară, că ella ordinul generalului Kaulbars rupe ori-ce raport diplomatic cu guvernul bulgar, declarînd de nou de nule alegerile.

Varna, 12 Octomvrie n. Kaulbars a fost întimpinat decătră mulțime cu strigări: „Trăească neatîrnarea Bulgariei, trăească eroul dela Slivnița!“ Deputațiunea populațiunii, care a prezentat generalului dorințele poporului, a declarat, că guvernul procede legal și se bucură de încrederea poporului.

Director: **Ioan Slavici.**
Redactor responsabil: **Aurel Popa.**

Economic.

Recolta grăului în Franca. — Guvernul francez a publicat estimatiunea sa aproximativă a recoltei grăului în Franca pentru anul 1886.

Ceea-ce ne pare contestabil — dice „Journal des Débats“ — este exageratiunea dată de guvern a greutatei hectolitricului de 76 kilograme și jumătate.

Cursul la bursa de mărfuri din Budapesta

Grâu (din Banat): 72—73 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. — până —, (lungă Tisza) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 8.50 până 8.85.

Săcara (ungurească) 70—72 Kilo fl. 6.35 până 6.55. (Orz nutreț): 60—62 Kilo fl. 6.45 până 7.75.

Ovăz (unguresc) 37—40 Kilo fl. 6.20 până 6.40. Cucuruz (de Banat): dela fl. 6.05 până 6.10.

Timpul de furnisare.

Grâu (primăvară) 75 Kilo fl. 9.20 până 9.22 (per Septembrie—Octombrie) Kilo fl. 8.75 până 8.77.

Săcara (primăvară) 69.7/10 Kilo fl. 6.71 până 6.73.

Bursa de București.

Cota oficială dela 9 Octomvrie st. n. 1886.

Table with financial data for Bucharest, including Renta amort. (5%), Rur. conv. (6%), Act. de asig. Dacia-Rom., Banca națională a României, etc.

Bursa de Budapesta

din 11 Octomvrie st. n. 1886.

Table with financial data for Budapest, including Renta de aur ung. 6%, hârtie 4%, 5%, Impurumul căilor ferate ung., etc.

Bursa de Viena

din 11 Octomvrie st. n. 1886.

Table with financial data for Vienna, including Renta de aur ung. 6%, hârtie 4%, 5%, Impurumul căilor ferate ung., etc.

Cursul pieței din Sibiu

din 12 Octomvrie st. n. 1886.

Table with exchange rates for Sibiu, including Hârtie-monetă română, Lire turcesci, Imperiali, Ruble rusești.

Nr. 702/1886.

[343] 3—3

Duminecă în 17 Octomvrie a. c. după ameați la 3 oare se vor exarênda pe calea

licitațiunii în cancelaria comunală din Bradul-Sibiului părțile de hotar, ce sînt destinate pentru păscutul oilor de toamnă și de iarnă: Cârpoșul, Cenușa și Pojana.

Bradul-Sibiului, în 3 Octomvrie 1886.

Primăria comunală.

Tocmai a apărut:

[303] 6

DICTIONAR

român-germân și germân-român

de

Sab. Pop. Barcianu,

odin. paroch gr.-or. în Rășinari, asesor consistorial etc.

Revidat și complectat

de

Dr. D. P. Barcianu.

Partea I. Română-germână.

704 pagini.

Prețul 2 fl. 50 cr. v. a.

N. B. Pentru trimiterea prin postă 20 cr. v. a. de exemplar.

Sibiu, Iulie 1886.

Editura Institutului tipografic în Sibiu.

Partea II. germână-română, se află sub presă.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octomvrie 1886.

Large table with train schedules for various routes including Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, Budapesta-Arad-Teiuș, Teiuș-Arad-Budapesta, Copșa mică-Sibiu, Sibiu-Copșa mică, Cucerdea-Oșorheiu-Regh.-săs., Regh.-săs.-Oșorheiu-Cucerdea, Simeria (Piski)-Uniedoară, Uniedoară-Simeria (Piski).

Nota: Numerii încadrați cu linii groase înseamnă oarele de noapte.